

การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2
APPLICATION OF GOOD GOVERNANCE'S PRINCIPLE FOR ADMINISTRATION
IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2, MAEHONGSORN

สิริกอร์ ชุ่มเชย¹

SIRIKORN CHUMCHOEI

Received: 20 July 2020; Revised: 4 August 2020; Accepted: 12 August 2020

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 166 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ด้านหลักความมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก และด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและชุมชนควรร่วมกันระดมความคิดเห็น และร่วมกันวางกรอบแนวปฏิบัติ ข้อบังคับ ข้อตกลงต่างๆ ให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างด้านการมีคุณธรรม โดยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน ควรมีความซื่อสัตย์สุจริต ทำงานด้วยความ

¹ ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

E-mail : tam_sirikorn@hotmail.com โทรศัพท์ : 0936626496

โปรงใส พร้อมรับการตรวจสอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครู และชุมชนทุกชั้นตอน ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันกำหนด วิสัยทัศน์ วางแผนและตัดสินใจ ควรกล้ารับผิดชอบผลจากการกระทำของตนเอง ควรมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และนำมาใช้อย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ : การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the schools analysis and 2) to suggest how to apply the good governance's principle in schools. The population were 166 school administrators in The Office of Primary Educational Service Area 2, Maehongsorn. Research instruments were rating scale questionnaires. The data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The research result revealed that: the application of good governance's principle in schools were at the high level. The average order of good governance's aspects were: Accountability, Transparency, Value for Money, Rule of Law, Participation and Ethics.

The research suggestion were: school administrators, school boards, teachers and communities should brainstorm to propose regulations that are accepted by all parties. School administrators should be a role model of morality as well as being inspected by the stakeholders. All process should be given to all sectors to participate: to formulate school's vision, planning, decision making, responsible courage, mobilize resources that can be used economically for maximum school's benefit.

KEY WORD : Application of good governance's principle

บทนำ

สภาพของสถานการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศหลายด้านทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม ไม่เว้นแม้แต่ด้านการศึกษา จึงส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาต้องปรับตัวให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงมีการ ปรับระบบโครงสร้างการบริหาร มีการกระจายอำนาจการบริหาร การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร

การบริหารการศึกษานั้นมีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะในการพัฒนาบุคคล พัฒนาสังคม หรือการพัฒนาประเทศชาตินั้นต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝน พัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม โลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ การบริหารการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ การพัฒนาการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่องจึงเปรียบเสมือนขุมพลังสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนา ทั้งสำหรับบุคคล สังคม และประเทศชาติโดยรวม (สมคิด มawang, 2554 :12)

ดังนั้นการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไปใช้บริหาร ดังในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 5 มาตรา 78 ในวรรค 4 และวรรค 5 ว่า “พัฒนาระบบงานภาครัฐโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นแนวทางในการพัฒนาปฏิบัติราชการ โดยได้มีการจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ” (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2550:22) และจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้จัดเป็นแนวทางใน การบริหารราชการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ว่า การบริหารราชการนี้เพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว ทั้งภาครัฐและหน่วยงานทุกแห่งจึงได้มีการนำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบ การบริหารราชการกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 อันหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีนี้ เป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่ได้มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบ การบริหารงาน ตรวจสอบการทำงาน โดยที่ผู้ปฏิบัติงานได้ดำเนินงานภายใต้กรอบของกฎหมายที่ชัดเจน ดำเนินการบนความถูกต้อง ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ จริงใจ มีความขยันอดทน และ

ในการปฏิบัติงานนี้ก็ยังต้องเน้นถึงความโปร่งใสในการทำงาน ทำงานด้วยความรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและเต็มศักยภาพ โดยการทำงานทั้งหลายทั้งปวงได้ มุ่งเน้นที่การก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน สังคมและประเทศชาติ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้น มีการกล่าวถึงใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – พ.ศ. 2554) ได้กำหนดการเสริมสร้างธรรมาภิบาลเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การบริหารจัดการประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบราชการและข้าราชการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ควบคู่ไปกับการปลูกจิตสำนึกค่านิยมประชาธิปไตย และธรรมาภิบาลแก่ประชาชนทุกกลุ่ม (สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554:7) ในส่วนกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) เน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555-2558, 2554:11-15)

จากการที่สถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคลตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 นั้น ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งมีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ เมื่อผู้บริหารมีอำนาจการบริหารสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดไว้ จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ผู้บริหารในสถานศึกษาต้องมีการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารงานโรงเรียน อันได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาครองไว้ในการบริหารงาน ทั้งนี้ก็เพราะว่าการบริหารสถานศึกษานั้นต้องมีการบริหารด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบการทำงานได้อย่างมีคุณภาพและอย่างยั่งยืน

การบริหารจัดการศึกษา จำเป็นต้องดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลจึงจะเป็นการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับแนวโน้มสภาพปัญหา และความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ นำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรหรือหน่วยงาน และเป็นหลักประกันความสำเร็จในการบริหารจัดการ และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทุกประเภททุกระดับไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษา องค์กรทางสังคมต่าง ๆ เพราะว่าหลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่ดี เป็นการบริหารจัดการที่สร้างประโยชน์และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทั้งมวล (ธีระ รุญเจริญ, 2550:22-24)

จากที่กล่าวมา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นหน่วยบริหารการศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

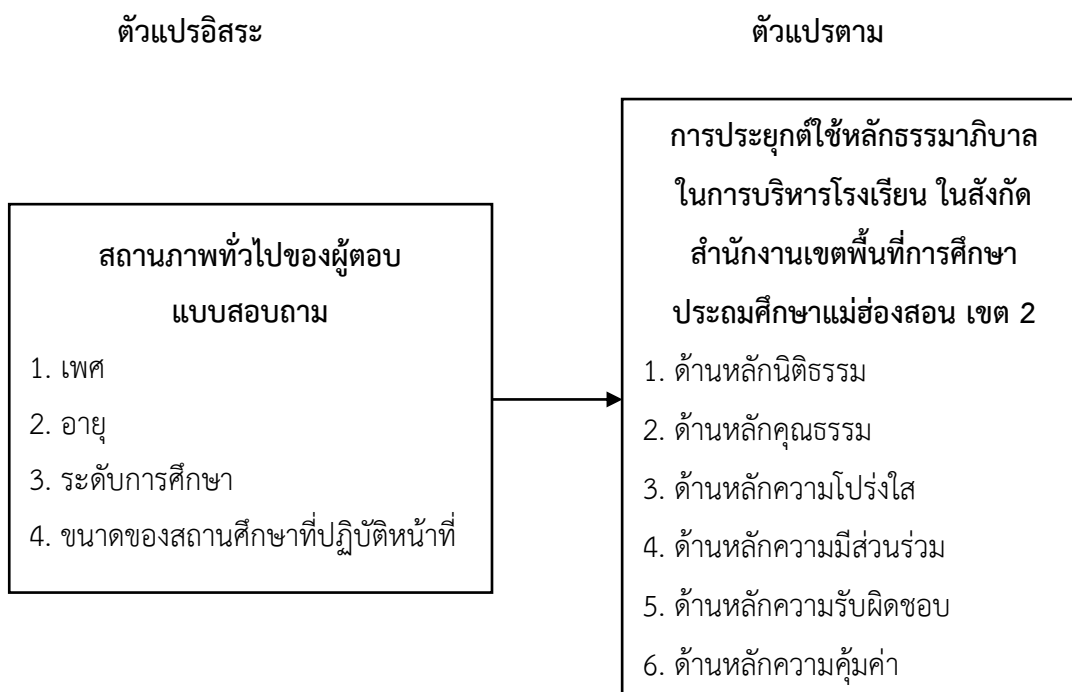
แม้ว่าจะประสบปัญหาการบริหารจัดการและปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษามาโดยตลอดซึ่งทางด้านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีนโยบายให้มีการกระจายอำนาจ ให้มีการใช้เทคนิควิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการดำเนินงานต้องมีความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ มีคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล มีความรับผิดชอบในงานวิชาการ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไป การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารสถานศึกษาและมีการตรวจสอบถ่วงดุลในลักษณะการดำเนินงานรูปคณะกรรมการโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้ มีส่วนร่วม และรายงานแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นในด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเสมอภาคอย่างทั่วถึง ตลอดจนเน้นถึงแนวโน้มในการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นหลายรูปแบบ มีความตระหนักในความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การปรับปรุง การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อให้เกิดศักยภาพที่จะบรรลุตามเป้าหมายต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหน่วยงาน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 166 คน

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีเนื้อหาและรูปแบบดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert, Rensis. 1932 ; อ้างถึงใน บุญเรียง ขจรศิลป์. 2539: 87) ดังนี้

- 5 หมายถึง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอความคิดเห็นปลายเปิด ข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ

4. จำแนกแบบสอบถามโดยการคัดแยกฉบับตามสถานภาพของผู้ตอบ

แบบสอบถามแล้ว นำคะแนนที่ได้จัดพิมพ์ลงเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้จะประมวลผลด้วย ในการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ ความถี่และค่าร้อยละเสนอในรูปแบบตาราง

2. วิเคราะห์การการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมและรายด้าน เสนอในรูปแบบตารางแล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556:121)

3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปและอธิบายผล วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.45$) รองลงมา คือ ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$) ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$) ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$) ด้านหลักความมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$) และด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$) ตามลำดับ

หากพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่กำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.43$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ที่ชัดเจนถูกต้อง ทันสมัย และเป็นที่ยอมรับ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$)

ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์จริงใจ เป็นธรรม อดทนต่อปัญหาและอุปสรรคจนเป็นที่เคารพรักและศรัทธา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักศีลธรรม จรรยา ปณิธานให้บุคลากรมีความรักสามัคคีกัน อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$) ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนต่อบุคลากรในสถานศึกษา ด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับดูแลและส่งเสริมให้บุคลากรยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม จนเกิดเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ทุกคน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$)

ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานอย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง เกิดความไว้วางใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดงบประมาณต่างๆ ที่สถานศึกษาได้รับให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$) ผู้บริหารสถานศึกษา มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานในทุกชั้นตอน มีเกณฑ์มีตัวชี้วัดและผลการปฏิบัติงาน ที่เป็นรูปธรรม และเปิดเผยต่อสาธารณะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$) ด้านหลักความร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$) รองลงมา

ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$) ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู และชุมชน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองและชุมชนได้แสดงความ คิดเห็นในการวางแผนจัดทำแผน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนัก และสำนึกในหน้าที่ที่มีต่อสถานศึกษาและสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษา เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและกล้าที่จะยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$) ผู้บริหารสถานศึกษา ใส่ใจเกี่ยวกับปัญหา และมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$)

ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมายงานแก่บุคลากรในสถานศึกษา โดยยึดหลักตามความรู้และความสามารถ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการและวางแผนการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างคุ้มค่า ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดมาตรการประหยัดทรัพยากรของสถานศึกษา ประหยัดเวลา และบรรลุวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$)

ข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ได้แก่

ด้านหลักนิติธรรม ข้อเสนอแนะแนวที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและชุมชนควรร่วมกันระดมความคิดเห็น และร่วมกันวางกรอบแนวปฏิบัติ ข้อบังคับ ข้อตกลงต่างๆ ให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ($f=17$) รองลงมา คือ ควรจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของโรงเรียนให้คณะครูได้ศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ ($f=15$) และควรมีมาตรการลงโทษผู้ที่กระทำความผิดวินัยอย่างจริงจังและปณิธานความดีความชอบแก่ผู้ที่กระทำดี ($f=3$) ตามลำดับ

ด้านหลักคุณธรรม ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างด้านการมีคุณธรรม โดยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน (f=21) รองลงมา ผู้บริหารควรมีความเป็นธรรม ปฏิบัติตนต่อคณะครูด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน (f=13) และ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกระตุ้น และส่งเสริมให้บุคลากรให้ความเสียสละในการทำงานเพื่อส่วนรวมในกิจกรรมต่าง ๆ ลดการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน (f=5) ตามลำดับ

ด้านหลักความโปร่งใส ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความซื่อสัตย์สุจริต ทำงานด้วยความโปร่งใส พร้อมรับการตรวจสอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครู และชุมชนทุกขั้นตอน (f=25) รองลงมา คือ ควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครู และชุมชนมาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน (f=14) และควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานและผู้รับผิดชอบในการทำงานชัดเจน (f=7) ตามลำดับ

ด้านหลักความมีส่วนร่วม ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผน และตัดสินใจ (f=27) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนวคิด มีการแก้ปัญหาและทำงานร่วมกันอย่างถูกต้องเหมาะสม (f=17) และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำ ส่งเสริมให้ทุกคนหันหน้าเข้าหากัน มีส่วนร่วมในการทำงาน ไม่แบ่งฝ่ายแบ่งพวกในการทำงาน (f=15) ตามลำดับ

ด้านหลักความรับผิดชอบต่อข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกล้ารับผิดชอบต่อผลจากการกระทำของตนเอง (f=29) รองลงมา คือ ควรแจ้งภารกิจ ขอบข่ายหน้าที่ในการปฏิบัติงานแก่ครูผู้รับผิดชอบ (f=17) และควรสนใจปัญหาในชุมชนและร่วมหาทางแก้ไข (f=5) ตามลำดับ

ด้านหลักความคุ้มค่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และนำมาใช้อย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด (f=23) รองลงมา คือ ควรร่วมกับครูวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ภายในโรงเรียนด้วยความประหยัด (f=13) และควรรณรงค์ให้ครูและนักเรียนประหยัดไฟ ประหยัดน้ำ และประหยัดพลังงาน (f=11) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ น้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงนำมาใช้ในการ บริหารงาน บริหารงานตามภารกิจและนโยบายสู่การปฏิบัติชัดเจน เปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูและบุคลากรในการดำเนินงานจัดการศึกษา มีการจัดโครงสร้างองค์กรการ บริหารที่ชัดเจนในการกำหนดหน้าที่และรับผิดชอบ และมีการสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ธีระ รุญเจริญ (2549:93-96) ได้ กล่าวถึงเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารการจัดการศึกษา คือ การนำ ธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อ ความสำเร็จขององค์กรทุกประเภททุกระดับไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษาหรือองค์กร ทางสังคมต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะธรรมาภิบาล เป็นการบริหารที่ดีเป็นการสร้างประโยชน์และความเป็น ธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทั้งหมด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหม เมศวร์ คำผาบ (2550:78) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความ คิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารงานของโรงเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา ชุตทองม้วน (2550:81) ได้ศึกษา การใช้หลักธรรมาภิบาลในการ บริหารของ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ พบว่า คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ มีพฤติกรรมการใช้หลักธรรมาภิบาลในเกณฑ์มากทุกด้าน สอดคล้อง กับงานวิจัยของ วิรัตน์ รัตนมณี (2550:79) ได้ศึกษา การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิ บาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานเขตตรวจราชการที่ 3 ทั้ง 6 หลัก กลุ่มผู้บริหาร เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า ทุกหลักอยู่ใน เกณฑ์มาก

หากพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติ ตนตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา มีกำกับ ดูแล และ ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่กำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด และมีการ นำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการมาใช้ในการ บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา มีจำรัส (2550 : 76) ได้ศึกษาการ

บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอดงหลวง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า หลักนิติธรรม ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครู และชุมชน ระดมความคิดเห็นและร่วมกันวางกรอบแนวปฏิบัติ ข้อบังคับ ข้อตกลงต่าง ๆ ให้เป็นที่ยอมรับของทุก ฝ่าย ควรจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติราชการของโรงเรียน ให้คณะครูได้ศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางการ ปฏิบัติราชการ ต้องมีการพัฒนาบุคลากรโดยการอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดวินัยอย่างจริงจังและโปร่งใสเห็นถึงความดี ความชอบแก่ผู้กระทำความดี ผู้บริหารต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับอย่างเป็นธรรม และ สังคมยอมรับ

ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงาน ด้วยความขยัน ซื่อสัตย์ จริงใจ เป็นธรรม อดทนต่อปัญหาและอุปสรรคจนเป็นที่เคารพรักและศรัทธา ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักศีลธรรมจรรยา ปลุกฝังให้บุคลากร มีความรักสามัคคีกัน อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนต่อบุคลากร ในสถานศึกษา ด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2549:65) ได้กล่าวว่า หลักคุณธรรม เป็นหลักที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่ สังคม มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยและประกอบอาชีพที่สุจริต สอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุจิตรา มีจำรัส (2550:76) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา อำเภอดงหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า หลักคุณธรรม ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรม โดยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน ผู้บริหารและคณะครูควรได้รับการพัฒนาอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ผู้บริหารต้องมีความเป็นธรรม ปฏิบัติตนต่อคณะครูด้วยความเสมอ ภาคว่าเทียม เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา บริหารงานอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง เกิด ความไว้วางใจ มีการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดงบประมาณต่างๆ ที่สถานศึกษาได้รับให้บุคลากรทุกคน ทราบอย่างต่อเนื่อง และการรายงานผลการปฏิบัติงาน และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาที่ เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาซึ่งสอดคล้องกับ วนิตา แสงสารพันธ์ (2548:32) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบหนึ่งของ ธรรมาภิบาลกับความโปร่งใสไว้ว่าการบริหารงานที่เปิดเผย มีระบบกติกาที่ ตรงไปตรงมาทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและสามารถตรวจสอบได้จะเห็นได้จากองค์กรใดที่มี ระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพมีความโปร่งใสทุกขั้นตอนทั้งระบบข้อมูลข่าวสารและระบบ กระบวนการบริหารจะส่งผลให้องค์กร มีความน่าเชื่อถือซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและเห็น ความสำคัญ ของหลักความโปร่งใสในการนำมาใช้ในการบริหารโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ

นิกร นวโชติรส (2550:85) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลขอนแก่น พบว่า หลักคุณธรรม ผู้บริหารและครูผู้สอนต่างพอใจมากที่สุดคือ การใช้ระบบคุณธรรมประกอบการพิจารณาความดีความชอบ หลักความโปร่งใส รายการที่ได้รับความพอใจมากที่สุดคือ โรงเรียนมีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู และชุมชน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณา พวงทอง (2552:133) การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการประสานงานทั้งในและนอกสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน และผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาสถานศึกษา

ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนัก และสำนึกในหน้าที่ ที่มีต่อสถานศึกษาและสังคม เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและกล้าที่จะยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตน และใส่ใจเกี่ยวกับปัญหา และมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ วนิตา แสงสารพันธ์ (2548:44) ได้กล่าวความรับผิดชอบเป็นภาระบทบาทหน้าที่ ที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติในการจัดองค์กร ทั้งสามารถจะต้องตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงานได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณา พวงทอง (2552:133) การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการจัดองค์กร และโครงสร้างทางการบริหาร ที่ชัดเจน โดยมีคำสั่งมอบหมายงาน และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความตระหนัก และสำนึกในหน้าที่ ที่มีต่อสถานศึกษาและสังคม ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน และผู้บริหารสถานศึกษา ใส่ใจเกี่ยวกับปัญหา และมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา มีความตั้งใจที่จะร่วมกันแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นในชุมชน

ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการมอบหมายงานแก่บุคลากรในสถานศึกษา โดยยึดหลักตามความรู้และความสามารถ และมีการบริหารจัดการและวางแผนการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างคุ้มค่า ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุดสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ปุณณญาดา กาพย์คุ้ม (2555:62) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าผา-เทพพนม เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่าได้บริหารงานโดยการจัดสรรและการใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างคุ้มค่า รวมทั้งการใช้ทรัพยากรได้อย่างรู้คุณค่า โดยการส่งเสริม การสนับสนุนการรณรงค์การใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรส่งเสริม สนับสนุนในด้านงบประมาณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรจัดกิจกรรม โครงการส่งเสริมหรือเสริมสร้าง ธรรมภิบาล เช่น ประกวด และมอบรางวัลแก่สถานศึกษาที่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลดีเด่น หรือผู้บริหารศึกษาที่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลดีเด่น เป็นต้น

สถานศึกษา ควรจัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ทางการศึกษาครู ควรเสนอแนวความคิดในการทำงาน แก้ปัญหาร่วมกัน และทำงานอย่างเต็มความสามารถของตนเอง

คณะกรรมการสถานศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น

ผู้ปกครองนักเรียน ควรมีการส่งเสริมทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการทำประโยชน์สร้างสรรค์ ผลงานต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ควรวิจัยเรื่อง แนวทางการปลูกฝังหลักธรรมาภิบาลด้วยการบูรณาการการจัดการเรียน การสอน หลักสูตร การวัดผลรวมทั้งการปฐมนิเทศก่อนการปฏิบัติงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน ให้มี หลักธรรมาภิบาลอยู่เสมอ

ควรวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ควรวิจัยเรื่อง การประเมินผลการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). แนวการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิติบุคคล
ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
(หน้า 65). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 3. (หน้า 22-24). กรุงเทพมหานคร.ข้าวฟ่าง.
- _____. (2549). ประสิทธิภาพการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา
ในโรงเรียน. วารสารศึกษาศาสตร์. (หน้า 93-96). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิกร นวโชติรส. (2550). การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนคร
ขอนแก่น.การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). (หน้า
121). กรุงเทพฯ : วิริยาสาน.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2539). วิจัยวิจัยทางการศึกษา. (หน้า 87). กรุงเทพฯ : พี.เอ็น.การพิมพ์.
- ปฐมนูดา กาพย์ดุ่ม. (2555). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย
พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าผา-เทพพนม เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่
เขต 6. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรหมเมศวร คำผาบ. (2550). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา
การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ยุทธนา ชุตทองม้วน. (2550). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหาร
โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ,สาขาการ
บริหารการศึกษา. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วนิดา แสงสารพันธ์. (2548). การบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล. (หน้า 32). วารสารนักบริหาร.
- วิรัตน์ รัตนมณี. (2550). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด มาวงค์. (2554). องค์การและการจัดการ. (หน้า 12). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ บริษัทจุฬนพัลลขิง
จำกัด.

- สุจิตรา มีจำรัส. (2550). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอท่ามะกา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุพรรณา พวงทอง. (2552). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. (2562). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2563-2566). สืบค้นเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2563 จาก <http://www.mhs2.go.th>.